

Riječ i fotografija su najjače oružje

U Gazi Husrev-begovom hanikahu u Sarajevu sinoć je otvorena izložba španskog fotografa Miquela Ruiza Avilésa, posvećena Sarajevu i Oslobođenju u opsadi

Razgovarao: **ĐORĐE KRAJIŠNIĆ**

Miquel Ruiz Avilés, fotograf i nekadašnji predsjednik asocijacije Fotografi za mir, za Oslobođenje govori o posjetima našem listu tokom trajanja opsade Sarajeva, sjećanjima kojima na to vrijeme i važnosti fotografije kao medija u tako baotičnim vremenima. Oni izložba je, kako kaže, prvi fotograf, poslužila i da se obilježiti 75 godina postojanja Oslobođenja.

— Želim da posvetim ovaj rad svim novinarima Oslobođenja svim osobama koje su dale život u ratu, posebnim novinaru Jordinju Prijuju, Pueneru, koji je poginuo u Sarajevu, i više od 80 novinara koji su dali svoje živote za novinarsku profesiju. Ili sam zaljubljen u Sarajevu. Prije svega, zamene je velik čas da sam danas ovdje. — Zelim ovom izložbom na jedan način zahvaliti svima onima koji su u tim teškim vremenima mene prihvatili u stariju zgradu Oslobođenja. Ali ona je nastala i kao sjećanje na teror koji se desio Sarajevu. Također, postoji još jedan razlog za moj dolazak. Jedna osoba koja bi trebala biti na otvaranju izložbe, osoba koja je živjela i radila ovdje u Sarajevu, prije mnogo godina, sada je u zatvoru u Španiji.

Život za slobodu

Njeza španska vlada opuzuje da je omogućilo građankama i građanima Barcelone da mogu glasati na referendum. Iz ovog toga ovu izložbu posvećujući Irahulu Romevi, koji je već živio u zatvoru. On je bio čovjek koji je odmah iza rata pomogao Sarajevu, život je nekako godinu u ovom gradu. Ipak, prevažnoino ovaj izložba je sjećanje na novinare i novinare Oslobođenja koji su rizikovali svoj život zbog slobode koja je trebala Sarajevu. To je bila sloboda Bosphora i Hercegovine, kazao je Avilés.

Kako pamтите ratnu posle-tu Oslobođenju, šta je za Vas tada bilo najizazovnije i najspecifičnije?

— U onim teškim uslovima u području ono što pamtim jeste da se haos dešavao svakih petnaest minuta, jedan za drugim. Ono što me je tada jako dojmilo jeste da su ljudi u Oslobođenju radili kao da su okolnosti posve normalne. Postojalo je jedno zajedništvo koje je zbližavalo ljude bez obzira na ono što se dešava oko. Sjećam se ljudi koji su čekali pored telefona, nekada i po sat vremena, da usposme vezu. Iz svogog haosa iznenadajući i je bio rezultat da su novine izlazele svakog dana.

Kako danas gledate na ovo boshorsko ratno iskustvo. Koje je na Vas ostavilo oduševljen protestonama i umjetničkim trag?

— Sarajevu i rat u Bosni i Hercegovini su zauvijek promijenili moj život. I profesionalno i lično. Preživio sam dosta drama u životu, kao što su cunami, malarija i različite opasne bolesti. Rat u Sarajevu je na

Preživio sam dosta drama u životu, kao što su cunami, malarija i različite opasne bolesti. Rat u Sarajevu je na mene ostavio najdublji trag

Ruiz: Posvećujem ovaj rad svim novinarima Oslobođenja / SENAD GUBELIĆ

me ostavio najdublji trag. Između ostalog, sjećam se i jedne djevojke, koja me je jednog dana zaustavila na ulici i rekla mi da sačekam da provjeri da li puca snajper. Da bih mogao sigurno proći. To mi je ostalo urezano u sjećanju za cijeli život.

Iste godine kada ste prvi put došli u Sarajevu osecovali ste Asocijaciju fotografa za mir. Zbog čega ste se odlučili na osnivanje ove organizacije i kako ocenjujete njene rezultate nakon ovog dugog perioda postojanja?

— Dvijeć sam mislio da mi novinari, bilo preko pisanja ili preko fotografije, moramo pokazivati ono što

se dešava u svijetu, jednu stvar nikad ne smijemo zaboraviti.

Okretanje leđa

Mi fotografi ne smijemo zaboraviti ono što se desilo, ali ni ono što se dešava sada na različitim mjestima u svijetu. Vjesti rade više to da je u BiH prije 25 godina bio rat, vjest je u tome da nakon svih tih godina u Evropi nismo postigli da to bude pravi mir. Opet Evropa okreće leđa stvarnosti koja se dešava u BiH.

Dvadeset pet godina je prošlo od Vase prve posjete Sarajevu 11. oktobra 1993. godine. Šta ove fotografije i činas čini relevantnim i aktuelnim?

— Fotografije koje sam tada napravio, budući da su nastale u specifičnim okolnostima rata, bile su sa puno straha. Sa dosta neiskustva sam to nada radio. Bilo je veoma teško fotografisati u okolnostima kada se cijela zgrada neprestano tresed od udara granata. Nikada nisam dolazio u Sarajevu da fotografiram rat i mirve, u Sarajevu sam dolazio sa ciljem da fotografiram ljude koji su preživjeli i pružili životom otpor smrti i zlu oko njih. To je ono što je mene bilo fascinirano, taj otpor i nastojanje da se uspostavi kakva-takva normalnost života.

Napisali ste u pozivu da izložba okuplja ne ratne fotografije, nego fotografije otpora. Zbog čega?

— Bio sam mnogo puta u ratu u Sarajevu i nikada, kao što sam već rekao, nisam dolazio s ciljem da fotografiram mirve. Fotografisao sam ljude koji su nosili osnovne stvari za preživljavanje. Ljude koji su u dvorištima sadili povrtnjake, to sam fotografisao. Ljude koji su jeli hranu kojoj je istekao rok, a koju je u BiH šla Evropa kao humanitarnu pomoć. Oslobođenje je koristilo najjače oružje, a to su riječi i fotografija.

Sa otvaranja izložbe fotografija Miquela Ruiza Avilésa / AMER KAJMOMIC